

Міністерство охорони здоров'я України
ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

ВВЕДЕНО В ДІЮ
Наказом ректора ДНМУ
№ 458 від 12.10.2021 р.

Ректор

Петро КОНДРАТЕНКО

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою ДНМУ
(протокол № 2 від 12.10.2021 р.)

ПОЛОЖЕННЯ
ПРО АКАДЕМІЧНУ ДОБРОЧЕСНІСТЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ
ОСВІТИ У ДОНЕЦЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ МЕДИЧНОМУ
УНІВЕРСИТЕТІ

Лиман – 2021

РОЗДІЛ 1 ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

1.1. Положення про академічну доброчесність (далі - Положення) здобувачів вищої освіти у Донецькому національному медичному університеті (далі – Університет) є внутрішнім підзаконним нормативним актом, який спрямований на забезпечення якості освітньої діяльності на рівнях вищої освіти, дотримання морально-правових і етичних норм поведінки всіма учасниками освітнього процесу в Університеті.

1.2. Це Положення є невід’ємною складовою внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти і розроблено відповідно до Законів України «Про освіту», «Про вищу освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», «Про видавничу справу», проекту Закону України «Про академічну доброчесність»; наказу МОН України від 11.07. 2019 р. № 977 «Положення про акредитацію освітніх програм», інших актів законодавства; з урахуванням Стандартів і рекомендацій щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG, 2015).

1.3. При розробці Положення враховані:

- норми внутрішньо-університетських нормативних актів, зокрема «Положення про академічну доброчесність та порядок перевірки у ДНМУ текстових документів – кандидатських і докторських дисертаційних робіт, дисертацій щодо присудження ступеню доктора філософії, звітів за науково-дослідними роботами, наукових публікацій, навчальної літератури, навчально-методичних видань та засобів навчання на наявність плагіату» (наказ в.о. ректора № 22-н від 17.09.2020);

- Листи Міністерства освіти і науки України від 15.08.2018 р. № 1/11-8681 «Рекомендації щодо запобігання академічному плагіату та його виявлення в наукових роботах (авторефератах, дисертаціях, монографіях, наукових доповідях, статтях тощо); від 23.10.2018 р. № 1/9-650 «Методичні рекомендації для закладів вищої освіти із підтримки принципів академічної доброчесності; Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту».

1.4. Положення визначає: а) політику академічної доброчесності в Університеті; б) вимоги до академічних (освітніх) текстів, виконання письмових і кваліфікаційних робіт; в) заходи щодо запобігання та виявлення академічного плагіату, порушень академічної доброчесності здобувачами вищої освіти; г) порядок притягнення здобувачів вищої освіти до академічної відповідальності.

1.5. Вимоги цього Положення поширюються на суб’єктів академічної доброчесності – здобувачів вищої освіти, які навчаються за спеціальностями і освітніми програмами в Університеті, а також на науково-педагогічних працівників, які забезпечують освітні компоненти освітніх програм на відповідних рівнях вищої освіти.

Здобувачі вищої освіти (далі – ЗВО) ознайомлюються з Положенням протягом двох місяців з дня зарахування до Університету.

1.6. Положення публікується на офіційному веб-сайті Університету.

РОЗДІЛ 2 ПОЛІТИКА АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ У ДНМУ

2.1. В Університеті визначено принципи забезпечення академічної доброчесності, якими повинні керуватися всі учасники освітнього процесу:

Чесності у процесі навчання, викладання, наукових досліджень із дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права;

Академічної відповідальності ЗВО і науково-педагогічних працівників за безперервне покращення якості освітньої діяльності, вчасне реагування на виявлені недоліки в реалізації освітньої програми, за порушення академічної доброчесності;

Об'єктивності оцінювання результатів навчання за освітніми програмами;

Поваги до всіх суб'єктів освітнього процесу на благо колегіальності і співпраці, вмотивованості і доказовості реагування на порушення академічної доброчесності;

Прозорості – доступність та відкритість інформації про напрями діяльності Університету, правила і процедури, що регулюють права та обов'язки всіх учасників освітнього процесу;

Справедливості – неупередженого, однакового ставлення до усіх учасників освітнього процесу, позбавленого дискримінації та нечесності у діях і рішеннях у разі притягнення ЗВО до академічної відповідальності.

2.2. Суб'єкти академічної доброчесності – здобувачі освітніх ступенів – зобов'язані виконувати вимоги освітньої (освітньо-професійної) програми, дотримуючись академічної доброчесності, та досягати визначених для відповідного рівня вищої освіти результатів навчання.

2.3. Дотримання академічної доброчесності ЗВО передбачає:

- самостійне виконання навчальних завдань, завдань з навчальних і виробничих практик, поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Для осіб з особливими освітніми потребами ця вимога застосовується з урахуванням їхніх індивідуальних потреб і можливостей;
- посилення на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей при написанні звітів з практик, рефератів, тез, наукових статей, кваліфікаційних робіт;
- дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
- надання достовірної інформації про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності, використанні методики досліджень і джерела інформації.

2.4. Порушенням академічної доброчесності ЗВО в Університеті вважається:

академічний плагіат – оприлюднення (частково або повністю) наукових результатів, отриманих іншими особами, як результатів власного дослідження та/або відтворення опублікованих текстів інших авторів без зазначення авторства;

фабрикація – вигадання даних чи фактів, що використовуються в освітньому процесі або у наукових дослідженнях;

фальсифікація – свідомо зміна чи модифікація вже наявних даних, що стосуються освітнього процесу чи наукових досліджень;

несамостійне виконання завдань у формах списування; отримання недозволеної допомоги; виконання завдання іншою особою;

обман – надання завідомо неправдивої інформації щодо власної освітньої (наукової) діяльності чи організації освітнього процесу; симуляція погіршення стану здоров'я, хвороби з метою уникнення контрольних заходів. Формами обману є, зокрема, академічний плагіат, фабрикація, фальсифікація та списування;

списування – виконання письмових робіт із залученням зовнішніх джерел інформації, крім дозволених для використання, зокрема під час оцінювання результатів навчання; списування відповідей у іншої особи при складанні будь-якого виду підсумкового або поточного контролю; написання чужих варіантів завдань на контрольних заходах;

академічне хабарництво – надання (отримання) учасником освітнього процесу чи пропозиція щодо надання (отримання) коштів, майна, послуг, пільг чи будь-яких інших благ матеріального або нематеріального характеру з метою отримання неправомірної переваги в освітньому процесі;

необ'єктивне оцінювання – свідоме завищення або заниження оцінки результатів навчання здобувачів освіти;

академічне шахрайство – підроблення підписів в офіційних документах (відомостях успішності, індивідуальних навчальних планах студента, звітах з практики тощо), отримання несанкціонованої допомоги при виконанні тих завдань, які передбачають самостійне виконання, проходження процедур контролю знань підставними особами;

вплив у будь-якій формі (прохання, умовляння, вказівка, погроза, примушування тощо) на педагогічного (науково-педагогічного) працівника з метою здійснення ним необ'єктивного

оцінювання результатів навчання.

2.5. За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- повторне проходження оцінювання (контрольна робота, іспит, залік тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компонента освітньої програми;
- відрахування із Університету;
- позбавлення академічної стипендії;
- позбавлення наданих Університетом пільг з оплати навчання.

Додатково до визначених законом видів академічної відповідальності в Університеті застосовують:

- усне зауваження від викладача або уповноваженого представника адміністрації (завідувача кафедри, декана факультету тощо) або попередження про можливість притягнення до академічної відповідальності;
- повторне виконання завдання поточного, підсумкового контролю;
- зниження оцінки за виконання завдання поточного контролю.

2.6. Реагування на порушення академічної доброчесності в Університеті здійснюється шляхом притягнення до академічної відповідальності та застосування інших заходів реагування.

Питання про дотримання принципів академічної доброчесності ЗВО розглядаються на засіданнях вчених рад факультетів, Вченої ради Університету, органів студентського самоврядування, засіданнях кафедр, радах стейкхолдерів.

2.7. Контроль за дотриманням здобувачами принципів та норм академічної доброчесності несуть викладачі, які забезпечують компоненти освітніх програм та передбачені навчальним планом дисципліни за спеціальностями вищої освіти.

Дотримання ЗВО академічної доброчесності при виконанні завдань поточного, підсумкового контролю і державної атестації здобувача забезпечує викладачі (екзаменаційна комісія).

2.8. Забезпечення дотримання академічної доброчесності під час проведення конкурсів, предметних олімпіад, науково-комунікаційних заходів в Університеті покладається на їх організаторів.

2.9. За інформування ЗВО про неприпустимість порушення академічної доброчесності та заходи впливу за порушення вказаних правил в освітньому процесі, відповідальність несуть декани факультетів, їх заступники, гаранті освітніх програм та завідувачі кафедр.

РОЗДІЛ 3

ВИМОГИ ДО АКАДЕМІЧНИХ (ОСВІТНІХ) ТЕКСТІВ, ВИКОНАННЯ ПИСЬМОВИХ І КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ

3.1. Академічний (освітній, науковий) текст – текстова, ілюстративна публікація, твір або інший об'єкт інтелектуальної власності, що створюється у процесі освітньої або наукової діяльності, зокрема, але не виключно, з метою виконання вимог освітньої програми чи її окремих компонентів, проходження атестації, присвоєння кваліфікації, участі у конкурсі, предметній олімпіаді, фіксування та оприлюднення наукових результатів.

Автором (співавтором) освітнього (наукового) твору є особа, яка зробила особистий інтелектуальний внесок до проведення дослідження, безпосередньо брала участь у його створенні та несе відповідальність за його зміст.

3.2. Освітній (науковий) твір має містити достовірні відомості про використані методи, джерела даних, результати дослідження та отримані наукові результати.

Всі текстові запозичення, що використовуються в освітньому (науковому) творі (окрім стандартних текстових кліше), мають бути позначені з посиланням на джерело запозичення. Текстові запозичення мають бути позначені у спосіб, який дозволяє чітко відокремити їх від

власного тексту автора (авторів).

3.3. ЗВО зобов'язані виконувати навчальні, контрольні, кваліфікаційні, конкурсні та інші види завдань самостійно.

Самостійність у виконанні завдання означає, що воно має бути виконане: для індивідуальних завдань – особисто здобувачем, а для групових завдань – лише визначеною групою здобувачів, без втручання інших осіб, під керівництвом та контролем викладача.

Кваліфікаційні і наукові роботи виконуються під керівництвом викладачів, які призначені кафедрою та/або затверджені наказом ректора.

3.4. В Університеті визначено такі *показники оригінальності академічного тексту* у письмових роботах ЗВО (кваліфікаційні роботи, наукові роботи):

- понад 80% – текст письмової роботи вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням;
- від 60 до 80% – оригінальність тексту задовільна (незначний об'єм запозичень), проте слід переконатися у наявності і правильному оформленні цитувань та посилань на використані джерела;
- від 40 до 60% – низький рівень оригінальності тексту, письмова робота приймається до розгляду після доопрацювання тексту автором (авторами), оформленні цитувань та посилань на використані джерела з обов'язковою повторною перевіркою на оригінальність;
- менше 40% – письмова робота до розгляду не приймається і не може бути рекомендована до друку (захисту), оскільки має суттєвий об'єм запозичень, що трактується як плагіат.

РОЗДІЛ 4

ЗАПОБІГАННЯ ТА ВИЯВЛЕННЯ АКАДЕМІЧНОГО ПЛАГІАТУ ТА ПОРУШЕНЬ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ

4.1. З метою забезпечення академічної доброчесності і запобігання академічному плагіату в Університеті здійснюється комплекс заходів і процедур різними суб'єктами забезпечення якості освітньої діяльності:

➤ інформаційно-роз'яснювальна робота щодо неприпустимості порушення норм академічної доброчесності з рекомендованими показниками оригінальності тексту письмових робіт та відповідальністю у разі виявлення факту академічного плагіату;

➤ залучення органів студентського самоврядування і ЗВО до розробки та впровадження політики й правил академічної доброчесності в Університеті, у засіданнях кафедр, вчених рад факультетів, де обговорюються питання академічної доброчесності, апеляційних комісій, на яких розглядаються апеляційні заяви;

➤ перевірка змісту академічних текстів на відповідність вимогам до оформлення та цитування джерел;

➤ обов'язкова перевірка усіх наукових статей, тез доповідей, кваліфікаційних робіт на відсутність плагіату за допомогою автоматизованих баз даних та відповідного програмного забезпечення;

➤ упровадження дисциплін з навчання ЗВО основам академічного письма з роз'ясненням того, що необхідно робити для уникнення плагіату;

➤ визначення чітких та зрозумілих правил проведення контрольних заходів з компонентів освітньої програми, їх завчасна оприлюдненість у визначені в Університеті способи та доступність для всіх учасників освітнього процесу;

➤ підготовка викладачами навчально-методичного супроводу компонентів освітніх програм з визначенням політики дисципліни щодо дотримання академічної доброчесності;

➤ створення університетського Репозитарію наукових і академічних текстів;

➤ проведення семінарів\вебінарів зі здобувачами з питань інформаційної діяльності Університету, правильності написання навчальних, наукових, кваліфікаційних робіт, правил опису джерел та оформлення цитувань;

➤ організація заслуховування та обговорення письмових (наукових, кваліфікаційних) робіт в рамках засідань кафедр, на яких виконувалася робота та або на засіданнях наукових гуртків;

➤ публічний захист звітів з практик, наукових\кваліфікаційних робіт;

➤ розміщення інформаційних матеріалів про академічну доброчесність на веб-сайтах факультетів, кафедр, студентського самоврядування.

4.2. Факти порушення академічної доброчесності виявляються та встановлюються шляхом проведення перевірки на всіх етапах розгляду роботи.

Такий перевірці підлягають:

- навчальні, наукові роботи ЗВО (реферати, контрольні роботи, звіти з практик тощо);
- рукописи статей, тези доповідей, які надходять до редакції наукових видань або оргкомітетів науково-комунікативних заходів;
- кваліфікаційні роботи здобувачів освітнього ступеню магістра.

4.3. Перевірку навчальних та наукових робіт ЗВО здійснює викладач або керівник наукової роботи на етапі загальної перевірки роботи. Ці особи при виявленні факту порушення академічної доброчесності надають мотивовані висновки для розгляду роботи на засіданні кафедри.

4.4. Перевірку наукових робіт для участі у I турі Всеукраїнському конкурсу студентських наукових робіт з галузей знань і спеціальностей здійснює керівник наукової роботи та голова оргкомітету на етапі загальної перевірки роботи.

4.5. Перевірку кваліфікаційної роботи здійснює науковий керівник на етапі загальної перевірки роботи, а на завершальному перед захистом у державній комісії – науковий відділ Університету.

4.6. Організацію перевірки тез доповідей, які надходять до оргкомітетів науково-комунікативних заходів за відповідним дорученням здійснюють відповідальні особи з числа членів оргкомітету, що призначаються особою, яка організовує відповідний захід.

4.7. Організацію перевірки рукописів статей, які надходять до редакції наукових видань Університету, здійснює головний редактор наукового журналу.

4.8. Відповідальні особи при виявленні факту порушення ЗВО академічної доброчесності надають мотивовані висновки. У такому разі стаття чи тези доповіді можуть бути відхилені чи повернуті авторові на доопрацювання.

4.9. Викладач, оцінюючи письмову роботу ЗВО і зафіксувавши наявність факту порушення академічної доброчесності, зобов'язаний не зарахувати цю роботу, оцінивши її в "0" (нуль) балів, та письмово проінформувати протягом двох робочих днів про виявлений факт порушення академічної доброчесності декана факультету, в якому навчається ЗВО, та завідувача кафедри, на якій викладається цей курс.

4.10. Кваліфікаційні роботи, в яких встановлено невідповідні показники оригінальності тексту та/або виявлено ознаки порушення академічної доброчесності, не допускаються до захисту у державній комісії.

Процедуру перевірки кваліфікаційної роботи ЗВО на плагіат визначено у Положенні про кваліфікаційну роботу зі спеціальності у ДНМУ.

4.11. У випадку виявлення порушення академічної доброчесності в письмових роботах під час поточного або підсумкового контролю чи атестації необхідно повідомити ЗВО про час, місце і процедуру встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення його до академічної відповідальності.

4.12. ЗВО, який не згоден з рішенням викладача щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності та не зарахування відповідної письмової роботи, має право протягом двох робочих днів звернутися із заявою до завідувача кафедри, на якій викладається цей курс, для перевірки наявності чи відсутності факту порушення академічної доброчесності.

Заява має містити коротке письмове повідомлення суті справи, контактну інформацію, підпис заявника та дату подання. До тексту заяви додається робота, яка розглядається.

У разі наявності письмової заяви питання про встановлення факту порушення

академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності розглядають викладач, який проводив поточний або підсумковий контроль, та завідувач випускової кафедри в присутності ЗВО.

Відсутність ЗВО, повідомленого е-поштою про час та місце розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення його до академічної відповідальності, не є перешкодою у вирішенні цього питання по суті. ЗВО повідомляється про прийняте рішення.

4.13. У разі наявності конфлікту інтересів між завідувачем кафедри і ЗВО останній звертається до декану факультету із заявою щодо призначення комісії для проведення процедури встановлення факту порушення академічної доброчесності, в якому у довільній формі дає пояснює щодо встановленого факту і наявності конфлікту інтересів. До тексту заяви додається робота, яка розглядається.

4.14. Остаточне рішення щодо наявності у роботі факту порушення академічної доброчесності за мотивованими висновками приймається кафедрою, оргкомітетами, редакційними колегами на своїх засіданнях. Результати обговорення оформлюються протоколом у вигляді рішення щодо: за'незарахування письмової роботи; дозволу до опублікування матеріалів, допуску до захисту у державній комісії, відправку матеріалів на доопрацювання або відхилення без права подальшого розгляду тощо.

РОЗДІЛ 5

ОСКАРЖЕННЯ РІШЕННЯ ПРО ВСТАНОВЛЕННЯ ФАКТУ ПОРУШЕННЯ АКАДЕМІЧНОЇ ДОБРОЧЕСНОСТІ ТА ПРИТЯГНЕННЯ ДО АКАДЕМІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ

5.1. Кожна особа, стосовно якої порушено питання про порушення нею академічної доброчесності, має такі права:

- ознайомлюватися з усіма матеріалами перевірки щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності, подавати до них зауваження;
- особисто або через представника надавати усні та письмові пояснення або відмовитися від надання будь-яких пояснень, брати участь у дослідженні доказів порушення академічної доброчесності;
- знати про дату, час і місце та бути присутньою під час розгляду питання про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення її до академічної відповідальності. Повідомлення направляються на адресу корпоративної електронної пошти ЗВО в домені `dnpu.edu` або на адресу електронної пошти, яка була надана учасником освітнього процесу. Особа вважається такою, що отримала повідомлення з моменту його відправлення;
- оскаржити рішення про притягнення до академічної відповідальності до органу Університету, уповноваженого розглядати апеляції, або до суду.

5.2. Оскаржити рішення про встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності ЗВО можна протягом трьох робочих днів з моменту повідомлення ЗВО про рішення кафедри (факультету, оргкомітету конференції, редакційної колеги) щодо встановлення факту порушення академічної доброчесності та притягнення до академічної відповідальності.

5.3. У разі незгоди з результатами перевірки автор роботи, що перевірялася, має право на апеляцію. В Університеті встановлено такий порядок подання та розгляду апеляцій ЗВО:

1) апеляційна заява подається у письмовій формі на ім'я ректора Університету через канцелярію Університету. У заяві необхідно зазначити: прізвище, ім'я, по батькові; усі контактні дані особи; рішення, що оскаржується; у чому полягає неправомірність рішення з обґрунтуванням і відповідними запереченнями; перелік інших матеріалів, що додаються до заяви;

2) Для розгляду апеляційної заяви створюється апеляційна комісія, до складу якої входять

провідні фахівці Університету відповідного профілю та представник органу студентського самоврядування. Головою апеляційної комісії призначається проректор з науково-педагогічної роботи.

Апеляційну заяву має бути розглянуто протягом трьох робочих днів від дня її подання (реєстрації);

3) Розгляд апеляційних заяв відбувається відкрито, у присутності здобувача вищої освіти. Відсутність ЗВО, якому е-листом було повідомлено про час та місце засідання, не може бути перешкодою розгляду апеляційної скарги.

У випадку необхідності отримання уточнюючої інформації або проведення додаткової експертизи засідання апеляційної комісії може проводитися у кілька етапів з розривом не більше трьох робочих днів.

4) За результатом розгляду заяви ця комісія може ухвалити такі варіанти рішень:

- задовольнити скаргу ЗВО та скасувати попереднє рішення про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності;
- змінити попереднє рішення про встановлення факту порушення та притягнення до академічної відповідальності;
- відмовити ЗВО у задоволенні апеляційної заяви.

5.4. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, твір якого розглядається.

5.5. Рішення комісії підписує голова і члени комісії, а також заявник (ЗВО), який зазначає свою згоду або незгоду з висновками комісії. Члени комісії у разі необхідності також можуть зазначити особливу думку у висновку комісії.

Висновки апеляційної комісії зберігаються протягом року у науковому відділі Університету.

5.6. У випадку відсутності апеляційної заяви, апеляційна комісія може бути створена і проводити розгляд питань порушення академічної доброчесності за ініціативи ректора, проректора, декана, завідувача кафедри, органу студентського самоврядування.

ПРИКІНЦЕВІ ПОЛОЖЕННЯ

6.1. Положення затверджується Вченою радою Університету й уводиться в дію наказом ректора Університету.

6.2. Контроль за виконанням Положення здійснюють посадові особи Університету в межах своїх повноважень, установлених у посадових інструкціях.

6.3. Зміни та доповнення до Положення розглядаються й затверджуються Вченою радою Університету й уводяться в дію наказом ректора Університету в установленому порядку.

Перший проректор з НГР, проф.

Олександр Герасименко